

SWEDISH B – STANDARD LEVEL – PAPER 1
SUÉDOIS B – NIVEAU MOYEN – ÉPREUVE 1
SUECO B – NIVEL MEDIO – PRUEBA 1

Friday 21 May 2010 (afternoon)
Vendredi 21 mai 2010 (après-midi)
Viernes 21 de mayo de 2010 (tarde)

1 h 30 m

TEXT BOOKLET – INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this booklet until instructed to do so.
- This booklet contains all of the texts required for Paper 1.
- Answer the questions in the Question and Answer Booklet provided.

LIVRET DE TEXTES – INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas ce livret avant d'y être autorisé(e).
- Ce livret contient tous les textes nécessaires à l'Épreuve 1.
- Répondez à toutes les questions dans le livret de questions et réponses fourni.

CUADERNO DE TEXTOS – INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra este cuaderno hasta que se lo autoricen.
- Este cuaderno contiene todos los textos para la Prueba 1.
- Conteste todas las preguntas en el cuaderno de preguntas y respuestas.

TEXT A

Teknokrämpor

Den nya tekniken underlättar inte alltid våra liv. Den kan också ge oss *teknokrämpor*.

Nu är det inte bara *musarmen* som är på tapeten. Krämporna frodas, speciellt bland unga som använder mobiltelefoner och andra apparater många timmar om dagen.

- 1 Ipodöra.** En man i USA stämde nyligen ett företag för att deras ipod skulle ha gett honom hörselskador, så kallat *ipodöra*.
- 2 Mobilarmbåge.** Glöm den gamla tennisarmbågen! Idag lider fler av *mobilarmbåge*.
- 3 Fantomvibrationer.** Tekniken skadar inte bara kroppen, den kan också spela hjärnan ett spratt. Många är de som vittnar om att de känner mobilen vibrera eller hör den ringa trots att den inte gör det. Fenomenet [–X–] *fantomringningar* eller *fantomvibrationer*.
- 4 Sms-tumme.** Ömma tummar av för mycket [–6–] på mobiltelefonen är ett vanligt fenomen. Så pass vanligt att det nu finns [–7–] behandlingar mot *sms-tumme*. Ett hotell för stressade affärsresenärer erbjuder förutom [–8–] också specialmassage för utslitna tummar.

Språktidningen nr 3 2008

TEXT B

Se upp i höstmörkret!

Mörker är läskigt. Människor ser dåligt och hittar knappt till toaletten på natten. Men många djur älskar mörker. Ett av dem är fladdermusen, som ser perfekt – med öronen.

5 Många djur lever på natten. De som trivs allra bäst i mörker är fladdermössen. Så fort det blir tillräckligt mörkt flyger hela flocken ut för att jaga. Ändå ser faktiskt fladdermössen ingenting i mörkret. Trots det är de världsbäst på att hitta, och kan flyga ifatt insekter som blixtsnabbt blir smaskig nattmat.

10 Den första vetenskapsmannen som förstod hur fladdermössen tar sig fram var Lazzaro Spallanzani, som levde för 300 år sedan. Han släppte ut fladdermöss i sitt kolsvarta laboratorium. Där hade han satt upp olika hinder. Fladdermössen flög omkring helt utan problem, trots att de inte såg någonting. Först när han störde deras hörsel med olika experiment dunsade de in i väggarna.

15 På 1900-talet fick fladdermössens teknik namn: ekolod eller radar. Djuren sänder ut korta, jättehöga pip upp till tio gånger per sekund. Ljuden studsar mot föremål framför dem, och då kan fladdermössen upptäcka faror, hinder eller byten. Fladdermössen hör skillnad på ekon från levande varelser och stillastående föremål som träd och hus. De kan också avgöra hur stora saker är.

20 Ljuden som fladdermössen skickar ut kommer antingen från munnen eller näsan. Det varierar mellan olika arter. Båda är för höga för att människor ska kunna höra dem. Den som vill gå ut och spana efter fladdermöss gör därför bäst i att smyga ut och titta efter dem på natten. De kan se läskiga ut, men risken för att bli påflugan av de nästan blinda smådjuren är minimal!

Per Bengtsson, Kamratposten 14/2007

TEXT C

DRÖMMEN: ATT BLI BOWLINGPROFFS

Han har sett stjärnorna på YouTube och på proffstourens hemsida. Drömmen är att få spela på PBA-touren. Nu vet Magnus Johnson junior hur han ska lyckas och hjälpen fick han av storstjärnan Bill O’Neill. – Han kan gå långt, säger O’Neill.

5 Hemligheten ligger i hur man för fram handleden. Bill O’Neill tar tag i Magnus Johnson juniors arm och visar hur han ska pendla för att få en så bra träff som möjligt.

Efter ett par serier är O’Neill klar med sitt betyg.

– Jag har aldrig sett en grupp med så bra skolning, säger O’Neill.

10 Han tränas i Mälarhallen med massor av ungdomar från bowlingens riks- och regionala gymnasier i Nässjö och Magnus Johnson junior, Patrik Hillborg, Andreas Ekhamre och Markus Tidbeck från bowlinglinjen på Solna gymnasium. Med mikrofon i hand lär proffsen Bill O’Neill, Mike Wolfe och Doug Kent ut sina bästa tricks.

– Jobba med det du vet att du inte är bra på, förmanar Doug Kent.

15 Trion från USA är på en snabbvisit i Sverige och efter en timmes teori och en timmes spel på Mälarhallens banor är de imponerade av standarden på de svenska ungdomarna.

– De förstår sig på sporten och är väldigt följsamma, menar O’Neill.

Särskilt förtjust blir han i Magnus Johnson junior.

– Att han bara är 16 år och spelar så moget är imponerande. Men jag gillar också hur han talar om bowling, han har koll, helt klart, säger O’Neill.

20 Magnus Johnson junior är son till förre landslagsspelaren och förbundskaptenen Magnus Johnson. Junior har i stort sett vuxit upp i bowlinghallen och spelar som 16-åring redan i Sundbybergs elitlag.

Förra helgen slog han till och var matchbäst i bortamatchen mot Joker med sina 840 poäng.

25 Men han vill bli ännu bättre. Och då gäller det att ha förebilder. Bill O’Neill, tvåa på proffsrankingen förra säsongen och sjua just nu, är en av dem.

– Det är intressant att se hur proffsen ändrar sitt spel beroende på oljeprofilen på de olika banorna, säger Magnus Johnson junior.

Tipsen från O’Neill kommer han jobba vidare på.

30 – Han visade hur man släpper bollen och hur man ska få framåtrullen och handleden att fungera så att det blir mer sidorotation på bollen.

Magnus Johnson junior drömmer givetvis om att en dag få spela på PBA-touren. Av svenska bowlare är det bara Mats Karlsson som lyckats i USA. Karlsson vann tre titlar varav en major.

Ska man kunna leva på bowlingen måste man ligga i topp.

35 – Rik blir man inte, det går inte att jämföra med exempelvis tennis, säger O’Neill. Om jag är miljonär? Nej, nej.

Lars Grimlund, Dagens Nyheter, 24 oktober 2009

TEXT D**GOTLAND**

Under medeltiden var Visby en av de viktigaste städerna i Sverige. Staden var ett centrum för handeln mellan länderna kring Östersjön. På den tiden var städerna små. Att Visby inte var så litet kan man se av ringmuren, som fortfarande finns kvar. Innanför ringmuren ligger det gamla Visby. Där finns gamla hus, kyrkor och ruiner.

Det är inte bara Visby som turisterna vill se. Hela den vackra ön lockar med badstränder, historiska minnen och härlig natur.

Det är populärt att cykla på Gotland. Här finns inte så många backar. Det går lätt att ta sig fram. Klimatet är mildt. På somrarna brukar Gotland vara ett av de områden i landet som har mest sol.

Det finns inget landskap i Sverige som har så gott om välbevarade gamla kyrkor som Gotland. Vid utgrävningar gör man ständigt nya fynd av mynt och bruksföremål. Det har funnits människor och bebyggelse sedan lång tid tillbaka på ön.

Jordbruket betyder mycket

Den som reser på Gotland kommer snart att se får som betar. En annan viktig näring är stenindustrin. Förr bröt man mycket kalksten och sandsten som användes som byggnadsmaterial. De vita kalkade stenhusen är typiska för det gotländska landskapet.

Raukar och säregen natur

De stenformationer som kallas raukar är speciella för Gotland. Man kan se dem på vissa ställen vid havet. Stenen i raukarna är miljontals år gammal. Med tiden har havets vågor och regnet slipat bort den mjuka stenen. Den hårda stenen i raukarna har blivit kvar.

Raukarna bildar märkliga figurer. Det är lätt att tycka att de liknar människor eller djur som blivit förstenade. Kanske har ni hört talas om Hoburgsgubben som finns längst ner på Gotlands sydspets? Ser man den från ett speciellt håll liknar den verkligen en gubbe.

På Gotland finns blommor och djur som man sällan ser på andra håll. Kaniner hoppar omkring överallt. De trivs på Gotland. Ett annat vanligt djur är igelkotten.

En unik sevärdhet är Karlsöarna utanför Gotlands östra kust. De är kända för sitt rika fågelliv.

Förstår ni gotländska?

Till och med språket som gotlänningarna talar är speciellt. Visst är det svenska, men den gotländska dialekten kan man inte förväxla med någon annan. Den kan verkligen vara svår att begripa, även för svenskar.

Pröva saffranspannkaka!

Pröva den mättande och goda gotländska efterrätten. Ät den med vispad grädde och sylt. Gotlänningarna använder sylt av salmbär, som är en sorts mörkblå bär som liknar hallon och som växer på Gotland.

Ulf Bergqvist, *Sverige runt*, 1994